

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MERSİN AKDENİZ BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	11
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	11
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	11
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	12
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	14
7. DENETİM BULGULARI	14
8. EKLER	48

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	4
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	5
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	6
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	7
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	7
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	8
Tablo 7: Mersin Akdeniz Belediyesinin ortağı olduğu şirketlere ait tablo	9
Tablo 8: Kısımlara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Teminle Yapılan İşler	31
Tablo 9: Sözleşme Yapılmadan Doğrudan Teminle Yapılan Alımlar	34
Tablo 10: Organizasyon, Tanıtım ve Anket Harcamaları	40
Tablo 11: Canlı Yayın Ödemeleri	40
Tablo 12: Tahakkuk-Tahsilat Oranı	43
Tablo 13: Mevzuatta Belirlenen Usule Uyulmadan ve Limit Üstü Yapılan Ön Ödemeler	45

KISALTMALAR

A. Ş. : Anonim Şirket
KHK : Kanun Hükmünde Kararname

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Bilgisayar Yazılımlarının Duran Varlıklar Hesabında İzlenmemesi ve Amortisman Ayrılmaması
2. Taşınmazların Değer Tespitinin Tamamlanmaması, Tapuda Kayıtlı Taşınmazlar ile Muhasebe Kayıtlarının Uyumlu Olmaması ve Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Oluşturulmaması

B. Diğer Bulgular

1. Belediye Personel Şirketinden Yapılan Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarında Sözleşme Yapılmaması
2. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
3. Şirket Üzerinden Hizmet Alımı Yöntemi ile Belediyede İstihdam Edilen Bazı Personelin Maaşlarında Toplu Sözleşmede Yer Alan Oranların Üzerinde Artış Yapılması
4. Belediyenin Kamuoyuna Açıklanması Zorunlu Bilgi, Belge, Karar ve Raporlarının İnternet Sitesinde Yayımlanmaması
5. Belediye Şirketi İşçilerinin Muayene ve Kabul Komisyonlarında Görevlendirilmesi
6. Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin ile Gerçekleştirilmesi
7. Doğrudan Temin ile Yapılan ve Gerçekleşmesi Belli Süreyi Gerektiren Mal ve Hizmet Alımlarında Sözleşme Yapılmaması
8. Yeni Birim Fiyat Tespitine Esas Alınan Rayiçlerin Ticaret ve/veya Sanayi Odasına Onaylatılmaması
9. Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirlerine Uygun Olmayan Harcamaların Bulunması
10. Bazı Gelir Kalemlerinin Tahakkuk Tahsilat Oranının Düşük Seviyede Gerçekleşmesi
11. Ön Ödeme Usulünün Mevzuata Aykırı Bir Şekilde Kullanılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 127'nci maddesinde mahalli idareler; “İl, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.” şeklinde tanımlanmıştır. Yine aynı maddede mahalli idarelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

Akdeniz Belediyesi, 21/12/1993 tarih ve 93/5130 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Mersin Belediyesinin Büyükşehir Belediyesine dönüştürülmesi üzerine, Akdeniz Belediyesi adını alarak 27 Mart 1994'te yapılan yerel seçimler sonucunda alt kademe belediyesi olarak kurulmuştur. Akdeniz Belediyesi Mersin Büyükşehir Belediyesine bağlı alt kademe belediyesi iken 23 Temmuz 2004 tarih ve 25531 sayılı Resmî gazetede yayınlanan 5216 sayılı “Büyükşehir Belediyesi Kanunu”nun 3 maddesi “d” bendi gereğince İlk Kademe Belediyesine dönüşmüştür. 06.03.2008 tarih ve 5747 karar sayılı Büyükşehir Belediyeleri İçinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile bazı ilk kademe belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak mahalleye dönüştürmesi ve bazı köylerin bağlanması sonucu Akdeniz İlçesi olmuştur.

06.12.2012 tarihli ve 6360 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Büyükşehir Belediyelerine bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı bulundukları ilçenin belediyesine katılmıştır. Akdeniz Belediyesi 30 Mart 2014 tarihinden itibaren Büyükşehir Belediyesine bağlı bir ilçe belediyesi statüsüne geçmiştir.

Akdeniz Belediyesi, belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, mahalli idareler bütçesine tabi, idari ve mali özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisidir. Genel Yönetim kapsamında bir kamu idaresi olan Belediye, mali işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde gerçekleştirmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu olup, bu kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi ile gelir kaynakları gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde belediyelerin görev ve sorumlulukları, 15'inci maddesinde de Belediyelerin yetkileri ve imtiyazları belirtilmiştir.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

Belediyenin görev, yetki ve faaliyetlerine ilişkin düzenlemeler içeren başlıca mevzuata aşağıda yer verilmiştir.

Kanunlar:

- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
- 5393 sayılı Belediye Kanunu
- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

- 6085 sayılı Sayıştay Kanunu
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
- 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu
- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu
- 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu
- 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu
- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
- 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun
- 3194 sayılı İmar Kanunu
- 2872 sayılı Çevre Kanunu
- 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu
- 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun

Yönetmelikler:

- Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği
- Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği
- Taşınır Mal Yönetmeliği
- Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği
- Belediye ve Bağlı Kuruluşlar ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik
- Belediye Tahsilât Yönetmeliği
- Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik
- Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Mersin Akdeniz Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, 2024 yılı itibarıyla Belediye Başkanı ve 34 üyeden oluşmaktadır.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı; zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre başkan yardımcısı görevlendirebilmektedir.

2024 yılı itibarıyla Mersin Akdeniz Belediyesi teşkilatı; 23 adet birimden oluşmaktadır. Bu birimlerin 22'i Müdürlük, 1'i Sivil Savunma Uzmanlığı olup bu Müdürlükler Belediye Başkanı ve 4 Yardımcısına bağlı olarak faaliyet göstermektedirler.

Belediyenin 2024 yılı itibarıyla 1.051 çalışanı bulunmaktadır. Bu çalışanlardan; 226'sı memur, 55'i kadrolu işçi, 3'ü geçici işçi, 767'si ise 696 sayılı KHK kapsamında çalışan personelden oluşmaktadır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı/Çalışan Personel Sayısı
Memur	689	226
Kadrolu İşçi	343	55
Toplam-1	1032	281
Sözleşmeli Personel	-	-
Geçici İşçi	-	3
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	610
696 sayılı KHK dan sonra 4857 sayılı İş Kanuna göre ihtiyaca binaen şirkete alınan personel	-	157
Toplam-2	-	770
Genel Toplam (1+2)	1032	1051

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Mersin Akdeniz Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Mersin Akdeniz Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek	Bütçe İle Verilen Ödenek	Ek Bütçe	Eklenen / Düşülen Ödenek	Ödenek Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	İptal Edilen Ödenek	Ertesi Yıla Devreden Ödenek
(TL)	(TL)	(TL)	(TL)	(TL)	(TL)	(TL)	(TL)	(TL)
Personel Giderleri		172.594.000,00	65.000.000,00	3.122.000,00 (-) 4.001.000,00	236.715.000,00	222.973.266,30	13.741.733,70	
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri		36.882.000,00	3.000.000,00	580.000,00 (-) 16.321.800,00	24.140.200,00	24.139.628,01	571,99	
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	39.163.880,29	840.546.000,00	256.000.000,00	166.316.616,00 (-) 110.951.928,00	1.191.074.568,29	985.317.097,19	57.703.209,36	148.054.261,74
Faiz Giderleri		5.161.000,00		16.101.000,00 (-) 161.000,00	21.101.000,00	21.100.604,71	395,29	
Cari Transferler	2.365.884,04	38.295.000,00	2.000.000,00	7.775.295,00 (-) 5.250.226,00	45.185.953,04	42.036.203,86	3.149.749,18	

Sermaye Giderleri	91.077.473,87	241.310.000,00	8.000.000,00	51.086.192,00 (-) 25.163.510,00	366.310.155,87	121.601.431,79	23.187.366,94	221.521.357,14
Sermaye Transferleri		2.262.000,00		(-) 2.181.639,00	80.361,00	80.360,72	0,28	
Yedek Ödenek		80.950.000,00		(-) 80.950.000,00				
TOPLAM	132.607.238,20	1.418.000.000,00	334.000.000,00	244.981.103,00	1.884.607.238,20	1.417.248.592,58	97.783.026,74	369.575.618,88

Mersin Akdeniz Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 1.418.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup 334.000.000,00 TL Ek bütçe ve 132.607.238,20 TL Geçen Yılandan Devreden Ödenek ile birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 1.884.607.238,20 TL olmuştur. Yıl içinde 1.417.248.592,58 TL bütçe gideri yapılmış, 97.783.026,74 TL ödenek iptal edilmiş, 369.575.618,88 TL ödenek de 2025 yılına devredilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	399.511.000,00	218.175.424,83	256.763,30	217.918.661,53	55
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	18.798.000,00	13.834.266,71	38.420,00	13.795.846,71	73
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	170.572.000,00	1.033.342,70		1.033.342,70	0,06
05- Diğer Gelirler	816.772.000,00	723.593.798,71	232.986,92	723.360.811,79	88
06- Sermaye Gelirleri	226.516.000,00	244.440,00	0	244.440,00	0,01
08-Alacaklardan Tahsilat	0	0	0	0	
Toplam	1.632.000.000,00	956.881.272,95	528.170,22	956.353.102,73	59

Yukarıdaki tabloya göre 2024 yılında net bütçe geliri %59 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%55) ve teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%73), Diğer Gelirler ise (%88) oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Ek Bütçe Dahil) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	236.715.000,00	222.973.266,30	94
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	24.140.200,00	24.139.628,01	100
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.191.074.568,29	985.317.097,19	83
04- Faiz Gideri	21.101.000,00	21.100.604,71	100
05- Cari Transferler	45.185.953,04	42.036.203,86	93
06- Sermaye Giderleri	366.310.155,87	121.601.431,79	33
07- Sermaye Transferleri	80.361,00	80.360,72	100
09- Yedek Ödenekler	0	0	
Toplam	1.884.607.238,20	1.417.248.592,58	75

Yukarıdaki tabloya göre 2024 yılında bütçe giderleri %75 seviyesinde gerçekleşmiştir. Gider kalemi bazında Personel Giderleri %94, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri %100, Mal ve Hizmet Alım Giderleri %83, Faiz Gideri %100, Cari Transferler %93, Sermaye Giderleri ve Sermaye Transferleri %100 oranında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	112.885.597,20	181.789.224,11	218.175.424,83	61,04	20,01

Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	5.913.092,35	9.883.556,91	13.834.266,71	67,14	39,98
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	7.760.705,41	28.760.931,90	1.033.342,70	200,7	96,4
Diğer Gelirler	217.633.450,90	424.327.289,47	723.593.798,71	94,97	70,53
Sermaye Gelirleri	4.980.500,00	16.367.480,00	244.440,00	200,28	98,5
Toplam	349.173.345,86	661.128.482,39	956.881.272,95	89,34	44,74
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	795.134,74	486.074,53	528.170,22	-38,87	8,67
Net Toplam	348.378.210,31	660.642.407,86	956.353.102,73	89,63	44,76

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre %44,76 oranında artış göstermiştir. Gelir Kalemlerinin her birindeki artış oranları da hemen hemen bu seviyelerdedir.

Buna mukabil 2023 yılındaki gelirler toplamı 2022 yılına göre %89,63 oranında artış göstermiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	63.433.970,28	116.890.289,61	222.973.266,30	84,27	90,75
SGK Devlet Prim Giderleri	9.668.657,20	14.417.037,45	24.139.628,10	49,11	67,43
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	296.998.794,69	540.014.711,61	985.317.097,19	81,82	82,46
Faiz Giderleri	2.735.757,75	9.399.446,45	21.100.604,71	24,36	12,45
Cari Transferler	12.756.390,33	31.635.908,59	42.036.203,86	14,8	32,88
Sermaye Giderleri	26.177.967,26	79.780.669,38	121.601.431,79	20,48	52,42

Sermaye Transferleri	1.224.407,58	2.937.715,53	80.360,72	14	-97,26
Toplam	412.995.945,09	795.075.778,62	1.417.248.592,67	92,51	78,25

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre %78,25 oranında artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinin %90,75, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Giderlerinin %67,43 arttığı, Mal ve Hizmet Alımı Giderlerinin %82,46, Sermaye Giderlerinin de %52,42 oranında arttığı görülmektedir. Sermaye Transferleri Giderleri 2023 yılında 2.937.715,53 TL iken 2024 yılında bu rakam sadece 80.360,72 TL olarak gerçekleşmiştir. Ancak belediyenin finansal açıdan ciddi sıkıntılar yaşadığı, borç miktarının yüklü olduğu ve alacaklarının tahsilat oranının çok düşük olduğu görülmüştür.

Mersin Akdeniz Belediyesine ait üç adet Belediye Şirketi mevcuttur. Bu şirketlere ilişkin detaylı bilgiler tablo halinde aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 7: Mersin Akdeniz Belediyesinin ortağı olduğu şirketlere ait tablo

Sıra Sıra	Şirketin Adı	Sicil No	Kuruluş Tarihi	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İMAR İNŞ. A.Ş.			48.171.673,00	400.000,00	1,64
2	AKDENİZ BELEDİYESİ PERSONEL A.Ş.	49651	06.04.2018	100.000,00	100.000,00	100
3	AKDENİZ İMAR İNŞAAT KÜLTÜR ORMAN ÜRÜNLERİ TARIM TURZ.A.Ş.	54551	08.05.2020	108.000,00	108.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,

- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmışından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç Kontrol Sisteminin Değerlendirilmesi sonucu tespit edilen hususlar aşağıda belirtilmiştir

Kontrol Ortamı Standartları

1. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.
2. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.
3. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.
4. Hassas görevlere ilişkin prosedürler eksiktir, bu nedenle hazırlanan bu prosedürler personele duyurulmamıştır.

Risk Değerlendirme Standartları

5. Stratejik plan zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

6. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.
7. İdare iç kontrol risklerinin tanımlamasıyla ilgili bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber bu çalışmalar yeterli değildir.
8. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmış ancak bunlar yeterli değildir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

9. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.
10. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.
11. İdarede yapılan görevlendirmelerde bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.
12. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları kısmen belirlenmiş ancak yeterli değildir
13. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur.
14. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur ancak eksiklikleri vardır.

Bilgi ve İletişim Standartları

15. İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.
16. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

17. İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi henüz değerlendirilmemektedir.
18. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.
19. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Karabük Mersin Akdeniz Belediyesinin 2024 mali yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bilgisayar Yazılımlarının Duran Varlıklar Hesabında İzlenmemesi ve Amortisman Ayrılmaması

Belediyenin kullanımında olan bir kısım bilgisayar yazılımı, lisans ve benzeri hakların 260 Haklar Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 No.lu Haklar Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 210'uncu maddesinde; bu hesabın, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi amacıyla kullanılacağı ifade edilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'in 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 214'üncü maddesinde ise; bu hesabın, maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde 260 Haklar Hesabında yer alan varlıkların yılsonunda %100 amortismanına tabi olacağı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, fiziksel varlığı bulunmayan belli bir şekilde kullanılan veya yararlanılan bilgisayar yazılımları, lisans ve

benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabında izlenmesi gerektiği ve söz konusu Hesabın amortismanına tabi olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, 2024 yılında alımı yapılan aşağıdaki program ve yazılımların Duran Varlıklar Hesabında izlenmeyerek, doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir:

- Belediye muhtelif birimlerinin Hakediş ve Yaklaşık Maliyet Hazırlama Programı lisans güncellemesi bedeli,
- Bilişim zararlarından korunmak için Firewall yazılım lisans yenilemesi bedeli,
- Yazı İşleri Müdürlüğünün yazılım lisans yenilemesi bedeli,
- Hukuk İşleri Müdürlüğünün kullandığı Mevzuat ve İçtihat Programı lisans geliştirme bedeli,
- İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün kullandığı Lumion ve Sketchup yazılımlarının yıllık lisans yenileme bedeli.

İdarenin kullanım lisans hakkına sahip olduğu toplam 1.006.661,92 TL değerinde bilgisayar yazılımının 260 Haklar Hesabına kaydedilmemesi nedeniyle dönem sonu mali tablolarında söz konusu hesabın aynı tutarda eksik görünmesine neden olunmuştur.

Kamu İdaresinin cevabında, bulguda tespit edilen hususun sehven gerçekleştiği, bilgisayar yazılımlarının 260 Haklar Hesabında izleneceği ve amortismanına tabi tutulacağı ifade edilmiştir. Ancak, yapılacak kayıtların 2024 yılı mali tablolarında oluşan hatayı düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Belediye tarafından edinilen ve ekonomik değer taşıyan bilgisayar yazılımlarının 260 Haklar Hesabında izlenmesi ve amortismanına tabi tutulması gerekmektedir.

BULGU 2: Taşınmazların Değer Tespitinin Tamamlanmaması, Tapuda Kayıtlı Taşınmazlar ile Muhasebe Kayıtlarının Uyumlu Olmaması ve Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Oluşturulmaması

Belediyenin tapuda kayıtlı taşınmazlarının Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun olarak değer tespitinin tamamlanmadığı, gerekli formların düzenlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Taşınır ve taşınmaz işlemleri” başlıklı 44'üncü maddesinde, kamu idarelerinin taşınmazlarının kaydına ilişkin usul ve esasların çıkarılacak yönetmelik ile belirleneceği belirtilmiştir.

Buna istinaden kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar, 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı “Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik” ile düzenlenmiştir.

Yönetmelik'in “Kayıt ve kontrol işlemleri” başlıklı 5'inci maddesine göre, taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır. Anılan Yönetmelik maddesinin devamında taşınmazların hangi değer üzerinden kayda alınacağı belirlenmiştir. Maddede tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden veya bu bedel belirlenemiyorsa rayiç değer üzerinden kayda alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'e göre, taşınmazların rayiç değerinin; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların ise bu idarelerce tespit edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, taşınmazların kayıtlara alınan değerinin Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenmesi gerekmektedir.

Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesine göre, taşınmazların; söz konusu Yönetmelik eklerinde gösterilen Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formunda, Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formunda, Orta Malları Formunda, Genel Hizmet Alanları Formunda, Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formunda yer alan bilgileri içerecek şekilde bilgisayarda veya deftere yazılarak kaydının tutulması; Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerce hazırlanan bu formların taşınmaz icmal cetvelleri hazırlanmak üzere mali hizmetler birimine gönderilmesi; mali hizmetler birimince bu formların konsolide edilerek Yönetmelik ekinde (Ek 7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvelleri oluşturulması; İcmal cetvellerinde, kayıt planında belirtilen unsurların her biri için bir satır ayrılması ve bu taşınmazlara ilişkin adet ve yüz ölçüm toplamalarının belirtilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, Yönetmelik'in “Tanımlar” başlıklı 4'üncü maddesi (b) bendinde, cins tashihi, binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri

ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak tanımlanmaktadır.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesine göre, kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacak olup kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapacaklardır. Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanacaktır.

Anılan Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesine göre, kamu idarelerinin taşınmazlarının 31.12.2017 tarihine kadar envanter işlemlerinin tamamlanması ve kayıt altına alınması işlemlerinin bitirilmesi gerekmekte iken Belediye tarafından söz konusu işlemlerin bitirilmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubuna ilişkin işlemlerin düzenlendiği 187'nci maddesinde de taşınmazlar hakkında Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri uyarınca, bu maddede belirtilen esaslara göre işlem yapılacağı belirtildikten sonra Yönetmelik'in 188 ile 193'üncü maddeleri arasında taşınmaz varlıklara ilişkin işlemler muhasebe ilkeleri doğrultusunda açıklanmıştır.

Maddeye göre, edinilen maddi duran varlıkların, maliyet bedeli ile hesaplara alınması, bu Yönetmelik'in yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olup hesaplarda yer almayan maddi duran varlıklardan envanter ve değerlemesi yapılanların ise muhasebe birimlerince ilgili maddi duran varlık hesabı ve net değer hesabına kaydedilmek suretiyle hesaplara alınması gerekmektedir.

Ayrıca, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 08.01.2018 tarih ve 2018/11321 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Yönetmelik ile değiştirilen ve 01.01.2018 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe giren "Maddi duran varlıkların kayıt değerleri" başlıklı 26'ncı maddesine göre, gerek yatırım ve gerekse kullanım amacıyla edinilen maddi duran varlıkların maliyet bedeliyle muhasebeleştirilmesi, herhangi bir maliyet yüklenilmeksizin edinilen maddi duran varlıkların ise gerçeğe uygun değeriyle muhasebeleştirilmesi, varlığın gerçeğe uygun değeri bilinmiyorsa idarece tespit edilen değerinin esas alınması gerekmektedir.

Maddi duran varlıkların tamamının gerçek bedeli ve değeri üzerinden muhasebeleştirilmesi esas olduğundan, envanteri tam çıkarılamayan ve değerlemesi yapılmayan maddi duran varlık kayıtları gerçeği yansıtmayacak, mali tablo ve raporlarda gerçek bilgileri ve değerleri ile yer almayacaktır. Tüm maddi duran varlıkların envanteri çıkarılıp, değerlemesi yapılmadığı takdirde 500 Net Değer Hesabı da gerçek değerini göstermeyecektir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 346'ncı maddesinde, 500 Net Değer Hesabıyla ilgili olarak;

"Bu hesap, hesaplarda kayıtlı varlıklar toplamı ile yabancı kaynaklar, değer hareketleri, yeniden değerlendirme farkları, geçmiş yıllar olumlu-olumsuz faaliyet sonuçları ve dönem faaliyet sonuçları toplamı arasındaki fark; hesaplarda kayıtlı olmayan varlık ve yabancı kaynaklardan kaydi envanteri yapılarak hesaplara alınanlar ile özkaynaklar ana hesap grubundaki diğer hesaplarda kayıtlı tutarlardan bu hesaba aktarılmasına karar verilenlerin izlenmesi için kullanılır."

Hesabın işleyişini düzenleyen 347'nci maddesinde;

Envanteri yapılan varlık karşılıkları bu hesaba alacak, ilgili varlık hesabına borç kaydedilir." denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, envanteri yapılmayan varlıklar için karşılık ayrılıp taşınmaz hesaplarına alacak yazılması mümkün olmadığından, bu hesaplarda bulunan kayıtlı tutarlar gerçek değerini göstermeyecektir. Dolayısıyla taşınmazlara ilişkin olarak envanter ve değerlendirme işlemlerinin yapılması, mali tabloların doğru ve tam bilgi üretebilmesi için önem arz etmektedir.

Akdeniz Belediyesinin 2024 yılı Kesin Mizan cetveli ve taşınmaz kayıtları ile Akdeniz Tapu Müdürlüğünden yazı ile temin edilen verilerin incelenmesi sonucunda;

Belediye adına tapuda kayıtlı 661 adet taşınmazının "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik" hükümlerine uygun olarak tamamının kayıtlarının yapılmadığı, Yönetmelik eki formlar konsolide edilerek taşınmaz icmal cetvelinin oluşturulmadığı görülmüştür. Bu form ve cetvellerin düzenlenmemiş olması taşınmazlara ilişkin envanter ve muhasebe kayıtlarının takibini güç kılmaktadır. Yine Belediye mülkiyetinde bulunan taşınmazlar için cins tashihleri yapılarak değer tespit çalışmalarının tamamlanmadığı görülmüştür.

Belediyenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlarla ilgili işlemlerin tamamlanmaması, Bilançoda maddi duran varlıkları içerisinde yer alan 250 Arazi ve Arsalar, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri ve 252 Binalar Hesaplarının kayıt ve tutar olarak gerçeği yansıtmamasına neden olmaktadır.

Kamu İdaresinin cevabında;

1. Tüm belediyeye ait taşınmazların tapu, muhasebe ve fiili durum kayıtlarını uyumlu hale getirmek,

2. Değer tespitlerini tamamlayarak muhasebe kayıtlarına aktarmak,

3. Taşınmaz icmal cetvellerini her yıl düzenli olarak oluşturmak ve raporlamak için ilgili müdürlükler ile koordineli biçimde çalışmaların başlatıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye tarafından taşınmazlara ilişkin formların düzenlenmesi ve bu formlar konsolide edilerek taşınmaz icmal cetvelinin oluşturulması; tapuda kayıtlı olan taşınmazların değer tespit ve cins tashihi işlemlerinin tamamlanması ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre ilgili muhasebe hesaplarına maliyet bedeli ya da gerçeğe uygun değerleri ile kaydedilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediye Personel Şirketinden Yapılan Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarında Sözleşme Yapılmaması

Akdeniz Belediyesi tarafından belediye şirketinden yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanmadığı görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 24'üncü maddesinde, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında çalıştırılanların belediye şirketlerinde işçi statüsüne geçirilmesi ile ilgili hükümler düzenlenmiştir. 375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesine göre; il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı

mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebilmektedir.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine ilişkin Usul ve Esaslar'ın "Hizmetlerin gördürülmesi" başlıklı 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında, bu kapsamdaki hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmüne karşın yapılan incelemelerde, Akdeniz Belediyesi tarafından belediye şirketinden yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında taraflar arasında herhangi bir sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir.

İdare cevabında, bulguya katılmış olup personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı işi için belediye şirketi ile hizmet alımı sözleşmesi imzalandığını belirtmiştir.

Sonuç olarak, Akdeniz Belediyesi tarafından belediye şirketinden yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında taraflar arasında hizmet alım sözleşmesinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Belediyede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin

ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için iki yüz yirmi Türk Lirası (2024 yılında her işçi için 2.666 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı'nın 17.05.2024 tarih ve 32549 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2024/7 sayılı Genelge' sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin süreleri, ilgili yıl içerisinde kullandırılacağı, ilgililerin önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık ücretli izin süreleri, yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami 3 yıl içerisinde kullandırılmasının gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede Belediyede görev alan 31 işçinin 50 ile 236 gün arasında, kullanmadıkları izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları

işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

İdare cevabında, bulguya iştirak etmiş olup bulgu konusu iş ve işlemlerin yerine getirilmesi için yıllık ücretli izin kurulu oluşturduğunu ve yıllık program yaptığını belirtmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Belediyede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, belli program dahilinde zamanında ve düzenli olarak kullanılması sağlanmalıdır.

BULGU 3: Şirket Üzerinden Hizmet Alımı Yöntemi ile Belediyede İstihdam Edilen Bazı Personelin Maaşlarında Toplu Sözleşmede Yer Alan Oranların Üzerinde Artış Yapılması

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile belediye şirketlerinde istihdam edilen personelin maaşlarında geçiş hükümlerinde yer alan usul ve esaslara ve toplu sözleşmede belirlenen oranlara aykırı olarak başkanlık oluru ile artış yapıldığı görülmüştür. Bu artış sonucunda aynı unvanda ve aynı görevi yapan personel arasında ücret farklılıkları ortaya çıkmıştır. Toplu sözleşme kapsamında olduğu halde bazı personel için münferit sözleşme/ek protokol yapılarak istisnai durumlar oluşturulmuştur.

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 24.12.2017 tarihli ve 30280 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış, Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Sürekli İşçi Kadrolarına veya Mahalli İdare Şirketlerinde İşçi Statüsüne Geçirilmesine İlişkin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 23 ve Geçici 24 üncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar ise 01/01/2018 tarihli ve 30288 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış ve geçiş işlemleri 02/04/2018 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır.

01.01.2018 tarih 30288 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Sürekli İşçi Kadrolarına veya Mahalli İdare Şirketlerinde İşçi Statüsüne Geçirilmesine İlişkin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 23 ve Geçici 24 üncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar’ın “işçi statüsüne geçirilenlerin ücreti ile diğer mali ve sosyal hakların belirlenmesi” başlıklı 49’uncu maddesinde “ (1) İdarelerin şirketlerinde işçi statüsüne geçirilenlerden, geçiş işlemi yapılırken

mevcut işyerinin girdiği işkolunda kurulu işyerinden bildirilenlerin ücreti ile diğer mali ve sosyal hakları, geçici 24 üncü madde kapsamındaki şirketlerde geçişten önce alt işveren işçilerini kapsayan, Yüksek Hakem Kurulu tarafından karara bağlanan ve süresi en son sona erecek toplu iş sözleşmesinin bitimine kadar bu toplu iş sözleşmesinin uygulanması suretiyle oluşan ücret ile diğer mali ve sosyal haklardan fazla olamaz.

(2) İdarelerin şirketlerinde işçi statüsüne geçirilenlerden; geçişten önce toplu iş sözleşmesi bulunmadığından işçi statüsüne geçirildiği tarihte yürürlükte olan bireysel iş sözleşmesi hükümlerinin geçerli olduğu işçiler ile geçiş işleminden önce yapılan ve geçişten sonra yararlanmaya devam ettiği toplu iş sözleşmesi bulunmakla birlikte geçici 24 üncü madde kapsamındaki idarenin şirketlerinde alt işveren işçilerini kapsayan, Yüksek Hakem Kurulu tarafından karara bağlanan ve süresi en son sona erecek toplu iş sözleşmesinin bitiminden önce toplu iş sözleşmesi sona eren işçilerin ücreti ile diğer mali ve sosyal hakları, geçici 24 üncü madde kapsamındaki idarenin şirketlerinde geçişten önce alt işveren işçilerini kapsayan, Yüksek Hakem Kurulu tarafından karara bağlanan ve süresi en son sona erecek toplu iş sözleşmesine göre belirlenir.” denilmektedir.

12.04.2018 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yayımlanan 375 sayılı KHK’nın geçici 24’üncü maddesi uyarınca işçi statüsüne geçirilen işçilerin ücret ile diğer mali ve sosyal haklarının belirlenmesinde esas alınacak toplu iş sözleşmesi hükümleri gereğince 01.07.2018-30.06.2020 arasında ücretlere %4 oranında artış yapılacağı belirtilmiştir. Bu tarihten sonraki ücret artışlarının ise yetkilendirilen sendikalar ile yapılacak toplu iş sözleşmesi ile belirleneceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden görüleceği üzere personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı usulü ile çalıştırılan personellerin mevcut aylık ücretleri ile belediye şirketleri üzerinden çalıştırılması öngörülmüş ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından belirlenen esaslarda yıllar itibarıyla %4 zam oranları öngörülmüştür. Daha sonrasında ise toplu sözleşme hakkı tanınmış ve ücretlerinin toplu sözleşme ile arttırılacağı ifade edilmiştir.

Belediye tarafından hizmet alımı ile çalıştırılan personellerin bahsi geçen mevzuata uygun olarak kurulan belediye şirketinde istihdamlarının sağlandığı, yine Bakanlık tarafından belirlenen zam oranlarının maaşlara yansıtıldığı ve sonrasında ise toplu sözleşme imzalanarak personel maaşlarının tespit edildiği anlaşılmaktadır. Bu düzenlemeler mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmiş olmakla birlikte personel geneline yapılan bu artışlar dışında hiçbir gerekçe

ve dayanağı olmaksızın Belediye Başkanının Yönetim Kurulu Başkanlığını yaptığı personel şirketinin yönetim kurulu kararı ve Personel Şirketi ile Sendika Başkanlığının kendi aralarında imzalamış oldukları toplu iş sözleşmesine ek protokoller ilave ederek aynı statü ve görevdeki personellerden bazılarının yevmiye ücretlerinin artırıldığı görülmüştür. Yapılan artış olurunda kişinin görevinde veya unvanında herhangi bir değişikliğe gidilmediği, personelin özlük dosyasında öğrenim durumu, görev alanı, diploma vb. değişikliklerin de bulunmadığı anlaşılmıştır.

Aynı unvan ve görevdeki personele Belediye Başkanının Yönetim Kurulu Başkanlığını yaptığı personel şirketinin yönetim kurulu kararı ve Personel Şirketi ile Sendika Başkanlığının kendi aralarında imzalamış oldukları toplu iş sözleşmesine ek protokoller ilave ederek ücret artışının yapılması, liyakat ve kariyer ilkelerini zedeleyeceği gibi iş barışını bozarak aynı işi yapan işçiler arasında ücret farklılıklarının oluşmasına sebebiyet vermiştir. Bu uygulamanın sonucu aynı iş yerinde aynı işi yapan kişilere eşit ücret verilmesi olarak tanımlanan “eşit işe eşit ücret” ilkesinin zedelendiği düşünülmektedir.

İdare cevabında, Bulguya katılmış olup yönetim kurulu başkanının talimatı doğrultusunda bazı personellerin almış oldukları günlük ücretlerde artışların yapıldığı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen gerekçelerle, şirket personelleri arasında oluşturulan ücret farklılığının düzeltilmesi, yalnızca yasal düzenlemelere uygun ücret ödemesinin yapılması, aynı unvan ve görevdeki personel arasında ücret farklılıklarının giderilmesi ve çalışanlar arasında iş barışının sağlanması için eşit işe eşit ücret ilkesi doğrultusunda iş ve işlemler yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Belediyenin Kamuoyuna Açıklanması Zorunlu Bilgi, Belge, Karar ve Raporlarının İnternet Sitesinde Yayımlanmaması

Akdeniz Belediyesinin mevzuat gereği kamuoyuna açıklaması gereken bilgi, belge, karar ve raporlarının resmî internet sitesinde yayımlanmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu düzenlemeleri çerçevesinde herkes, ikamet ettiği beldenin hemşehrisi olup belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma haklarına sahiptir. Kanun'un hemşehri hukukuna ilişkin düzenlemesine göre, belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına

uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlü tutulmuştur. Bu nedenle belediye nezdindeki hakların takip edilebilmesi ve yükümlülüklerin tam ve eksiksiz yerine getirilebilmesi için belediye faaliyetleri konusunda uygun şekilde bilgilendirme yapılması son derece önemlidir.

Bunun yanı sıra 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun mali saydamlıkla ilgili düzenlemeleri, idareleri mali yönetim ve kontrol süreçleriyle ilgili olarak kamuoyuna açıklama yapmakla ve bunların ulaşılabilir olmalarını sağlamakla yükümlü tutmaktadır.

Anılan mevzuat hükümleri doğrultusunda, Belediyenin resmî internet sitesi ile ilgili olarak, aşağıda yer alan hususlar değerlendirilmiştir:

A- Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporlarının Yayınlanmaması

5018 sayılı Kanun'un "Malî saydamlık" başlıklı 7'nci maddesinin "*Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla; (...) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması, (.) zorunludur.*" hükmü gereğince kamu idarelerinin yıllık programlarının, stratejik planlar ile bütçelerinin, uygulanması ve uygulama sonuçlarının ve raporlarının kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması gerekmektedir.

B- Mali Tablolarının Yayınlanmaması

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali raporlamada süreler" başlıklı 327'nci maddesinin birinci fıkrasında;

"Bilanço, faaliyet sonuçları tablosu ve nakit akış tablosu dışındaki mali tablolar aylık dönemler itibarıyla takip eden ayın sonuna kadar, bilanço, faaliyet sonuçları tablosu ve nakit akış tablosu ise yıllık dönemler itibarıyla takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar hazırlanır ve elektronik ortamda yayımlanır." hükmü yer almış, Yönetmelik'in 311'inci maddesinde ise; *"Kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticileri, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından; üst yöneticiler de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumludur."* denilerek mali raporlama kapsamındaki mali tabloların yayımlanmasından üst

yöneticinin sorumlu olduğu belirtilmiştir.

C- Yapılan Yardımların, Sağlanan Teşvik ve Desteklemelerin Yayınlanmaması

5018 sayılı Kanun'un “Malî saydamlık” başlıklı 7'nci maddesinin “*Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması, (...) zorunludur.*” hükmü gereğince kamu idareleri tarafından sağlanan yardımların, teşvik ve desteklemelerin kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede;

- Belediye Bütçesi ile Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun,
- Aylık ve yıllık dönemler itibarıyla mali tabloların,
- Belediye tarafından yapılan yardımların, sağlanan teşvik ve desteklerin,

Belediyenin resmî internet sitesinde yer almadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin cevabında, Belediyenin internet sitesi üzerinden, Meclis karar özetleri, stratejik planlar ve faaliyet raporları, mali tablolar ve bütçe bilgileri ile kamuya açıklanması gereken diğer belgelerin düzenli ve zamanında yayımlanması için gerekli teknik ve kurumsal çalışmaların başlatıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, bahse konu bilgi, belge, karar ve raporların, yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda, Belediyenin resmî internet sitesinde yayımlanması ve kamuoyunun bilgisine sunulması gerekmektedir.

BULGU 5: Belediye Şirketi İşçilerinin Muayene ve Kabul Komisyonlarında Görevlendirilmesi

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan işlerde, Muayene ve Kabul Komisyonlarının işin teknik niteliklerine uygun personelden oluşturulmadığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun “Denetim, muayene ve kabul işlemleri” başlıklı 11'inci maddesinin birinci fıkrasında; teslim edilen mal, hizmet, yapım veya yapılan işin muayene ve kabul işlemlerinin idarelerce kurulacak en az üç kişilik muayene ve kabul komisyonları tarafından yapılacağı belirtilerek mal veya yapılan iş yüklenici tarafından idareye teslim edilmedikçe, bunlara ilişkin muayene ve kabul işlemlerinin yapılamayacağı

hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un “Görevlilerin ceza sorumluluğu” başlıklı 28'inci maddesinde ise muayene ve kabul komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihtiyacın karşılanma sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin, görevlerini kanunî gereklere uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulunduklarının tespiti halinde, haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası uygulanacağı ifade edilmiştir.

Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği'nin “Muayene ve kabul komisyonlarının kuruluşu” başlıklı 5'inci maddesinde;

“Muayene ve kabul komisyonları, yetkili makam tarafından, biri başkan olmak üzere en az üç (3) kişiden oluşturulur. İşin önemi ve özelliği dikkate alınarak komisyonun üye sayısı, toplam sayı tek olmak üzere yeteri kadar arttırılabilir.

Bu komisyonlarda görevlendirilecek olanların tamamının işin uzmanı olması zorunludur. Ancak, ilgili idarede yeterli sayıda veya işin özelliğine uygun nitelikte uzman personel bulunmaması durumunda, 4734 sayılı Kanuna tabi idarelerden uzman personel görevlendirilebilir.

İşin denetiminde bulunan kontrol teşkilatı üyeleri, muayene ve kabul komisyonlarında üye olarak görev alamaz. Ancak, kontrol teşkilatı üyelerinin muayene ve kabul komisyonu ile birlikte işyerinde, işyeri öngörülme-yen işlerde ise sözleşmesinde işin kabulü için belirlenen yerde hazır bulunması zorunludur” denilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in “Muayene ve kabul komisyonlarının görevleri” başlıklı 6'ncı maddesinde ise;

“Muayene ve kabul komisyonu, 8 inci maddede belirtilen hükümlere göre kurulduğu tarihten itibaren, on (10) günü geçmemek üzere idarece belirlenen süre içinde işyerine, işyeri öngörülme-yen işlerde ise sözleşmesinde işin kabulü için belirlenen yere giderek yüklenici tarafından gerçekleştirilen işleri Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin 44 - 49 uncu maddelerine göre inceler, muayene eder ve işin niteliğinin ihtiyaç göstermesi halinde gerekli gördüğü kısımların incelemesini ve gerekli görürse işletme ve çalışma deneylerini yapar. Kabule engel bir durum bulunmadığı takdirde, işin kabulünü yapar” düzenlemesi yer almaktadır.

Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliği'nin “Muayene ve kabul komisyonlarının

kuruluşu” başlıklı 3'üncü maddesinde;

“1) Geçici veya kesin kabul komisyonları, yetkili makam tarafından, biri başkan olmak üzere en az üç kişiden oluşturulur. İşin önemi ve özelliği dikkate alınarak komisyonun üye sayısı, toplam sayı tek olmak üzere yeteri kadar arttırılabilir.

(2) Bu komisyonlarda görevlendirilecek olanların tamamının teknik eleman olması zorunludur. Ancak, ilgili idarede yeterli sayıda veya işin özelliğine uygun nitelikte teknik eleman bulunmaması durumunda, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarından teknik eleman görevlendirilebilir.

(3) İşin denetiminde bulunan yapı denetim görevlisi muayene ve kabul komisyonlarında görev alamaz. Ancak, bu görevlilerin kabul çalışmaları sırasında işyerinde hazır bulunması zorunludur.”

hükümleri yer almaktadır.

Benzer şekilde düzenlemelere Mal Alımları Denetim Muayene ve Kabul İşlemlerine Dair Yönetmelik’de de yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, muayene ve kabul komisyonunda görevlendirilecek personelin ilgili idare personeli olması gerekmekte olup ihaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarından uzman veya teknik eleman görevlendirilebilecektir. Muayene ve kabul komisyonları yapılan alımın ihale mevzuatı, sözleşme ve şartnamelerde yer verilen hükümler doğrultusunda gerçekleşip gerçekleşmediğini bu düzenlemelerde yer verilen hükümler çerçevesinde incelemek ve kontrol etmekle sorumludur.

Yapılan incelemede, İdare tarafından Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan işlerde, işin uzmanı olmayan, Belediye Şirketi personelinin muayene ve kabul komisyonlarında görevlendirildiği görülmüştür. Oysa, anılan Yönetmelik hükümlerinin gereği, Muayene ve Kabul Komisyonlarının işle ilgili yeterli bilgisi bulunan, teknik personel olma özelliğine haiz kişilerden oluşturulması esastır. İdarede işin uzmanı personel bulunmaması durumunda ise 4734 sayılı Kanun kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarından uzman veya teknik eleman görevlendirilebilecektir.

Kamu İdaresinin cevabında, bulguda tavsiye edilen hususlar doğrultusunda işlem yapılarak, Muayene ve Kabul Komisyonlarının işin teknik niteliklerine uygun personelden

oluşturulmasına bundan sonraki alımlarda daima özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yeterli sayı veya nitelikte personeli mevcut olan İdarenin, Belediye Şirketi personelinin muayene ve kabul komisyonunda görevlendirmemesi gerekmektedir.

BULGU 6: Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin ile Gerçekleştirilmesi

İdare tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen temel ihale usulleri ile ihale edilmesi gereken ve aynı ihale konusu iş içerisinde yer alabilecek bazı mal ve hizmet alımlarının mevzuatta öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde kısımlara bölünmek suretiyle doğrudan temin ile gerçekleştirildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Anılan Kanun'un 32'nci maddesinde ise harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesi hükümleri gereği bu Kanun hükümlerine göre yürütülmektedir.

4734 sayılı Kanun'un "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde, idarelerin bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu belirtilmiş olup söz konusu maddenin devamında ise aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği ve eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un "Uygulanacak ihale usulleri" başlıklı 18'inci maddesinde, açık ihale, belli istekliler arasında ihale, pazarlık usulü ihale usulleri olarak sayılmış ancak doğrudan temin

suretiyle satın alma bir ihale usulü olarak sayılmamıştır.

Kanun'un 22'nci maddesinde ise ilan yapma, teminat alma, ihale komisyonu kurma ve yeterli kurallarını arama koşullarına bağlı olmaksızın ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak doğrudan temin usulü ile alım yapılabilecek haller sınırlı olarak sayılmıştır. Maddenin birinci fıkrasının (d) bendine göre ise, her yıl Kamu İhale Kurumunca belirlenen parasal limitlerin altında kalan ihtiyaçların doğrudan temin ile alınması mümkün bulunmaktadır.

Kanun'da yer alan eşik değerler ve parasal limitlerin 01.02.2024 tarihinden itibaren uygulanması ile ilgili olarak, 24.02.2024 gün ve 32439 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2024/1 numaralı Kamu İhale Tebliği'nde 2024 yılında büyükşehir sınırı dâhilinde bulunan idareler için doğrudan temin limiti 01.01.2024-01.02.2024 tarihleri arası 431.810,00 TL; 01.02.2024-31.01.2025 arası için 622.756,00 TL olarak belirlenmiştir. İdareler söz konusu tutarın altındaki ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımları için ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulüne başvurabileceklerdir.

Doğrudan temin, Kanun'da ihale usulleri için öngörülen kuralların uygulanma zorunluluğunun bulunmadığı bir satın alma yöntemidir. Bu yöntemle, ihale komisyonu kurma ve Kanun'un 10'uncu maddesinde sayılan yeterli kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilebilmektedir.

Ancak, belirlenen değerlerin altında kalmak amacı ile mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünmesi, yukarda açıklanan Kanun hükümlerine göre mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, 4734 sayılı Kanun'a göre çıkarılan Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ve Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Temel İlkeler" başlıklı 4'üncü maddesinin üçüncü fıkralarında; eşik değerlerin ya da parasal limitlerin altında kalmak veya bu yönetmeliklerde yer alan diğer hükümlerin uygulanmasından kaçınmak amacıyla mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri, ihalelerde rekabeti ve eşit muameleyi, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasının önemini ve parasal limitlerin altında

kalmak amacıyla alımların kısımlara bölünemeyeceği ilkelerini açıkça ortaya koymaktadır.

Yapılan incelemede, ayrıntısı aşağıdaki tabloda yer verildiği üzere, alımları önceden öngörülebilir ve planlanabilir olan aynı veya benzer niteliğe sahip bazı mal ve hizmet alımlarının parasal sınırın altında kalacak şekilde parçalara bölmek suretiyle temin edildiği, zaman zaman aynı ya da yakın tarihlerde aynı firmalardan karşılandığı tespit edilmiştir.

Örneğin; Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğünce 28-30 Kasım 2024 tarihinde düzenlenen Van Turizm ve Seyahat Fuarında Belediyenin Organizasyon ve Ulaşım Hizmet Alımı İşi kapsamında aynı tarihte iki ayrı doğrudan temin yöntemi ile organizasyon hizmeti alındığı görülmüştür. Söz konusu alımlar aynı ihale konusu içinde yer alabilecek alımlar olup yapılan uygulama 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir.

Tablo 8: Kısımlara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Teminle Yapılan İşler

İlgili Müdürlük	İşin Adı	Alım Tarihi	Alım Türü	Tutarı (KDV Hariç-TL)
Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü	Çöp Konteyneri Tamir Bakım Onarımı	14.02.2024	Mal	309.110,00
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Taziye Hizmetlerinde Kullanmakta Olan Şemsiye, Taziye Çadırlarının Onarımı ve Tadilat İşlerinin Yapılması İşi	06.02.2024	Hizmet	193.125,00
Park Bahçeler Müdürlüğü	26 Parkın Oyun Grupları, Spor Aletleri ve Salıncak Sepetlerinin Bakım Onarım ve Tadilatları	14.02.2024	Hizmet	213.900,00
Fen İşleri Müdürlüğü	Park ve Bahçelerin Bakımında Kullanılan Alet ve Ekipmanların Onarımı	14.02.2024	Hizmet	363.375,00
Fen İşleri Müdürlüğü	Parkların Su Pompası ve Hidroforları Bakım ve Onarımları	05.03.2024	Hizmet	273.050,00
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	Mersin Akdeniz Spor Yatırımları ve Hizmetleri Araştırması Anketi	02.03.2024	Hizmet	610.000,00
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	Mersin Akdeniz Gençlik Profili Araştırması Anketi	09.03.2024	Hizmet	610.000,00
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	Kentsel Dönüşüm ve Yerinde Dönüşüm Çalışmaları Alanında Hizmet Araştırması ve Kamuoyu Yoklaması Anketi	25.03.2024	Hizmet	580.000,00
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Taziye Hizmetlerinde Kullanılan Çadır Bakım ve Onarımları	14.03.2024	Hizmet	440.000,00
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Taziye, Mevlit, Düğün, İftar Yemekleri, Etkinlik ve Organizasyonlarda Kullanılmak Üzere	21.03.2024	Mal	492.250,00
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	Belediye Çalışmalarını ve Duyurularını Kamuoyu ile Paylaşmak İçin Malzeme Temini	03.06.2024	Mal	242.900,00

Fen İşleri Müdürlüğü	Kurban Kesim Yerleri ve Müdürlük İhtiyacı	30.05.2024	Mal	467.904,97
Fen İşleri Müdürlüğü	Kaynak Atölyesi İhtiyaçlarında Kullanılmak Üzere	18.07.2024	Mal	597.400,00
Fen İşleri Müdürlüğü	Boya Atölyesi İhtiyacında Kullanılmak Üzere	12.07.2024	Mal	468.490,00
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Taziyelerde Kullanılmak Üzere	22.08.2024	Mal	594.000,00
Fen İşleri Müdürlüğü	Atölyeler ve İnşaat Ekipleri İhtiyaçlarında Kullanılmak Üzere	16.09.2024	Mal	525.706,50
Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü	Çöp Konteynerlerinin Dezenfekte Edilmesinde Kullanılmak Üzere	19.09.2024	Mal	380.000,00
Park Bahçeler Müdürlüğü	Bakım Onarımların Yapılmasında Kullanılmak Üzere	02.10.2024	Mal	608.000,81
Park Bahçeler Müdürlüğü	Atölyelerde Üretim Yapmak, Bank ve Kamelya Yapımı İçin Kullanılmak Üzere	01.11.2024	Mal	599.752,50
Park Bahçeler Müdürlüğü	Parklara Kent Mobilyası Üretmek Amacıyla Mobilya Atölyesinde Kullanılmak Üzere	11.11.2024	Mal	497.910,00
Park Bahçeler Müdürlüğü	Atölyelerde Kullanılmak Üzere Boya Alımı	11.11.2024	Mal	495.000,00
Park Bahçeler Müdürlüğü	Kaynak Atölyesinde Kullanılmak Üzere	11.11.2024	Mal	498.110,00
Park Bahçeler Müdürlüğü	Tamiratlarda Kullanılmak Üzere	13.11.2024	Mal	618.461,95
Park Bahçeler Müdürlüğü	Atölyelerde Bank ve Kamelya Üretimi İçin Malzeme Alımı	05.12.2024	Mal	473.382,50
Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü	Çöp Konteyneri Tamir Bakım Onarımları	25.11.2024	Mal	427.500,00
Park Bahçeler Müdürlüğü	Parkların Kauçuk Zemin Kaplama Yenilenmesi	02.12.2024	Mal	278.875,00
Park Bahçeler Müdürlüğü	Çocuk Oyun Alanlarının "Oyun Grubunun" Yenilenmesi	28.11.2024	Mal	400.880,00
Park Bahçeler Müdürlüğü	Parklarda Yıpranmış Eskimiş Çöp Kovalarının Yenilenmesi	02.12.2024	Mal	615.000,00
Zabıta Müdürlüğü	Kurban Hizmetlerini Tanıtmak Amacıyla	12.06.2024	Hizmet	486.000,00
Zabıta Müdürlüğü	Kurban Kesim Yerlerine 22 Adet Mobil Kesim Üniteleri Taşıma İşİ	24.06.2024	Hizmet	300.000,00
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Taziye Hizmetlerinde ve Kurban Kesim Yerlerinde Kullanılan Dokuma Kumaş Alımı ile Şemsiye Bakım ve Onarımları	24.06.2024	Hizmet	153.820,00
Park Bahçeler Müdürlüğü	Parklarda Kullanılan Makine Teçhizatlarının Bakım ve Onarımları	18.10.2024	Hizmet	594.200,00
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	Belediye Çalışmalarını ve Duyurularını Kamuoyu ile Paylaşmak İçin Malzeme Temini	23.10.2024	Hizmet	554.850,00
Park Bahçeler Müdürlüğü	Parkların Oyun Alanı Yüzey Kaplamalarının Yenilenmesi İşİ	07.11.2024	Hizmet	620.000,00

Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	Belediye Çalışmalarını ve Duyurularını Kamuoyu ile Paylaşmak Amacıyla Malzeme Temini	13.11.2024	Hizmet	602.360,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Belediyenin Düzenlediği Sinema Gösterimi Alan Hazırlıkları, Kurulum ve İkramlıklar Organizasyonu	19.11.2024	Hizmet	598.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Belediyenin Düzenlediği Film Gösterimi Organizasyonu	19.11.2024	Hizmet	609.000,00
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Taziye Hizmetlerinde Kullanılan Şemsiye Bakım, Onarımlarının Yapılması İş	22.11.2024	Hizmet	206.340,00
Fen İşleri Müdürlüğü	Belediye Araçları İhtiyacında Kullanılmak Amacıyla	29.11.2024	Hizmet	600.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	28-30 Kasım 2024 Tarihinde Düzenlenen Van Turizm ve Seyahat Fuarında Belediyemizin Stant Konstrüksiyon Kurulumu Alınması İş	02.12.2024	Hizmet	613.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	28-30 Kasım 2024 Tarihinde Düzenlenen Van Turizm ve Seyahat Fuarında Belediyenin Organizasyon ve Ulaşım Hizmet Alımı İş	02.12.2024	Hizmet	2.485.000,00
Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü	Tarımın Kalkındırılması, Ulusal ve Uluslararası Arenada Tanıtılması İş	16.12.2024	Hizmet	1.486.000,00
Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü	Tarımın Kalkındırılması, Ulusal ve Uluslararası Arenada Tanıtılması İş	16.12.2024	Hizmet	615.000,00

Temel ihale usulleri ile karşılanması gereken ihtiyaçların parasal limitlerin altında kalmak amacıyla kısımlara bölünmek suretiyle doğrudan temin ile gerçekleştirilmesi 4734 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde sayılan ilkelere aykırılık taşımaktadır.

Kamu İdaresinin cevabında, bulguda yer alan Kısımlara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Teminle Yapılan İşler Tablosunun incelendiği ve gereken önlemlerin alınacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını sağlamak amacıyla aynı nitelikte olan ve bütünlük sağlayan işlerini ihale yöntemiyle karşılaması ve doğrudan temin sınırlarının altında kalmak amacıyla aynı nitelikteki işleri kısımlara bölmek yerine ihale mevzuatına göre uygun ihale usulünü kullanarak ihtiyaçlarını karşılaması gerekmektedir.

BULGU 7: Doğrudan Temin ile Yapılan ve Gerçekleşmesi Belli Süreyi Gerektiren Mal ve Hizmet Alımlarında Sözleşme Yapılmaması

İdare tarafından doğrudan temin ile gerçekleştirilen bazı mal ve hizmet alımlarında, işin kapsamı belirli bir süreyi ihtiva etmesine rağmen sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

Doğrudan teminle ihtiyaçların karşılanması yöntemi 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinde düzenlenmiştir. Anılan düzenlemenin 22/d maddesine göre, Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin 01.01.2024-01.02.2024 tarihleri arası 431.810,00 TL; 01.02.2024-31.01.2025 arası için 622.756,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımları ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüyle karşılanabilir.

22.08.2009 tarih ve 27327 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan Temine İlişkin Açıklamalar" başlıklı 22.1.1.3'üncü maddesinde; alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22'nci, maddesi mülga edilmiştir. Aynı tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Alımlara İlişkin Uygulama Esasları" başlıklı 4'üncü maddesinde teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlarda sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır.

Belli bir süreyi gerektiren tedariklerde sözleşme düzenlenmesi, yüklenicinin işi zamanında idare istek ve talepleri doğrultusunda işin şartlarına uygun bir şekilde yerine getirmesini sağlayacak, eksik, kusurlu veya hatalı durumların ortaya çıkması durumunda sözleşmedeki cezai yaptırımların caydırıcı özelliği ortaya çıkacaktır.

Yapılan incelemede, sözleşmesinin ifası belirli süreyi gerektiren alımların doğrudan temin ile tedariki sırasında sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir. Söz konusu alımlar, aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 9: Sözleşme Yapılmadan Doğrudan Teminle Yapılan Alımlar

İlgili Müdürlük	İşin Adı	Alım Tarihi	Alım Türü	Tutarı (KDV Hariç TL)
Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Millet Bahçesi Dolap ve Raf Yapımı	22.01.2024	Mal	384.997,90
Fen İşleri Müdürlüğü	Madeni Yağ Alımı	14.06.2024	Mal	597.025,97
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Dezavantajlı Ailelere Dağıtılmak Üzere	22.08.2024	Mal	560.000,00
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Taziyelerde Kullanılmak Üzere	22.08.2024	Mal	594.000,00

Fen İşleri Müdürlüğü	Asfalt Emülsiyon Hazırlama Tesisinde Kullanılmak Üzere	18.07.2024	Mal	311.182,00
Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Bakım Onarımın Yapılmasında Kullanılmak Üzere	2.10.2024	Mal	608.000,81
Bilgi İşlem Müdürlüğü	Merkez Bina Konferans Salonu Ses Sistemi	2.10.2024	Mal	590.400,00
İdari ve Mali İşler Destek Hizmetleri	Merkez İdari Bina Temizlik İhtiyaçları İçin	4.11.2024	Mal	582.900,00
Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Kaynak Atölyesinde Kullanılmak Üzere	11.11.2024	Mal	498.110,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Müdürlük ve Açılacak Olan Sanat Evinin İhtiyacı	19.11.2024	Mal	472.300,00
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Evde Temizlik Hizmetlerinde Kullanılmak Üzere Temizlik Malzemesi Alımı	22.11.2024	Mal	445.500,00
Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Parklarda Çöp Kovalarının Yenilenmesi	2.12.2024	Mal	615.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	İnsan Kaynakları Programı Organizasyon Hizmeti Alımı	24.01.2024	Hizmet	240.000,00
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	46 Gazeteciye Sivil Havacılık İha-1 Uçuş Eğitiminin Verilmesi	6.02.2024	Hizmet	158.999,92
Fen İşleri Müdürlüğü	Agrega Mıdır Nakliye İşİ	25.02.2024	Hizmet	621.000,00
İdari ve Mali İşler (Destek Hizmetle	İSG Kurul Raporu Gereği Elektrik İç Tesisat Uygunluk Raporlarının Hazırlanması	4.03.2024	Hizmet	348.500,00
Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü	8 Mart Dünya Kadınlar Günü Programı	12.03.2024	Hizmet	238.600,00
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	Mersin Akdeniz Spor Yatırımları ve Hizmetleri Araştırma Anketi	2.03.2024	Hizmet	610.000,00
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	Mersin Akdeniz Gençlik Profili Araştırması Anketi	9.03.2024	Hizmet	610.000,00
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	Kentsel Dönüşüm ve Yerinde Dönüşüm Alanında Kamuoyu Yoklaması Anket Çalışması	25.03.2024	Hizmet	580.000,00
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Ramazan Ayında İhtiyaç Sahiplerine İftar Yemeği Organizasyonu	22.03.2024	Hizmet	620.000,00
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Taziye Hizmetlerinde Kullanılan Çadır Bakım ve Onarımı	14.03.2024	Hizmet	440.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Ramazan Etkinlikleri Organizasyon Hizmeti Alımı	27.03.2024	Hizmet	610.000,00
Bilgi İşlem Müdürlüğü	Belediye Santrali IP Uyum Özellikleri Kazanması Yenileme ve Gereksinimi Olan Parçalar	27.03.2024	Hizmet	358.135,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Akdeniz Belediyesi 3.Esenli Üzüm Festivali Sanatçı ve Organizasyon Hizmeti Alımı	23.07.2024	Hizmet	2.297.500,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Akdeniz Belediyesi İncir Festivali Sanatçı ve Organizasyon Hizmeti Alımı	12.08.2024	Hizmet	1.410.500,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Akdeniz Belediyesinin Yaz Okulu Sertifika Töreni Organizasyonu	16.08.2024	Hizmet	458.000,00

Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Akdeniz Barış ve Kültür Festivali Sanatçı ve Organizasyon Hizmet Alımı	1.10.2024	Hizmet	2.890.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Belediyenin Düzenlediği Sinema Gösterimi Kurulum ve İkramlıklar Organizasyonu	19.11.2024	Hizmet	598.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Belediyenin Düzenlediği Film Gösterimi Organizasyonu	19.11.2024	Hizmet	609.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Akdeniz Dünya Çocuk Hakları Günü Organizasyon Hizmeti Alımı	21.11.2024	Hizmet	385.000,00
Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü	25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü Etkinliğinde Kullanılmak Üzere	26.11.2024	Hizmet	381.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Van Turizm ve Seyahat Fuarında Belediyenin Stand Konstrüksiyon Kurulumu Alınması İşİ	2.12.2024	Hizmet	613.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Van Turizm ve Seyahat Fuarında Belediyenin Organizasyon ve Ulaşım Hizmet Alımı İşİ	2.12.2024	Hizmet	2.485.000,00
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	3 Aralık Dünya Engelliler Günü Etkinliği Organizasyon Hizmeti Alımında Kullanılmak Üzere	5.12.2024	Hizmet	450.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	İklim Krizi, Kirlilik ve Biyoçeşitlilik Çalıştay Organizasyon Hizmeti Alımı	5.12.2024	Hizmet	610.000,00
Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü	Tarımın Kalkındırılması, Ulusal ve Uluslararası Arenada Tanıtılması İşİ	16.12.2024	Hizmet	1.486.000,00
Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü	Tarımın Kalkındırılması, Ulusal ve Uluslararası Arenada Tanıtılması İşİ	16.12.2024	Hizmet	615.000,00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Akdeniz Belediyesi "Akdeniz Birlikte Güzel Kadın Emeği Yılbaşı Çarşısı" Organizasyon Hizmeti Alımı	30.12.2024	Hizmet	595.000,00

Kamu İdaresinin cevabında, bulguda tespit edilen hususa ilişkin olarak, bundan sonraki alımlarda sözleşme yapılmasına daima özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Doğrudan temin ile gerçekleştirilen ve ifası belirli bir süre gerektiren mal ve hizmet alımı ile yapım işlerinde, yüklenici ile sözleşme akdedilmemiş olması anılan Tebliğ düzenlemesine uygun değildir. Yüklenicinin işi zamanında idare istek ve talepleri ile işin şartlarına uygun bir şekilde yerine getirmesini sağlamak için sözleşme yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: Yeni Birim Fiyat Tespitine Esas Alınan Rayiçlerin Ticaret ve/veya Sanayi Odasına Onaylatılmaması

Yapım işi sözleşmelerinde yer almayan ve sonradan yapılmasına gerek duyulan imalat kalemlerine ait yeni birim fiyatların belirlenmesi sırasında kullanılacak rayiçlerin Ticaret ve/veya Sanayi Odasına onaylatılmadan kullanıldığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin “Sözleşmede bulunmayan veya fiyatı belirli olmayan işlerin fiyatının tespiti” başlıklı 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasında;

“İş kalemi veya iş grubunun niteliğine uygun olarak yukarıdaki analizlere, kaynakların verimli kullanılması gözetilerek aşağıdaki rayiçlerden biri, birkaçı veya tamamı uygulanabilir:

a) Varsa yüklenicinin teklifinin ekinde idareye verdiği teklif rayiçler

b) İdarede veya diğer idarelerde mevcut rayiçler

c) İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği ve ihale konusu işe benzer nitelikteki yapım işlerinin sözleşmelerinde ortaya çıkan fiyatlar

ç) İdarece kabul edilmek şartıyla, ticaret ve/veya sanayi odasınca onaylanmış uygulama ayına ait yerel rayiçleri” denilmektedir.

Şartname hükümlerine göre rayiçlerin kullanılmasında bir öncelik sıralaması bulunmamakla birlikte, kaynakların verimli kullanılması sonucunu sağlayacak şekilde herhangi bir rayicin kullanılabilmesi anlaşılmaktadır.

Anılan Şartname'nin 22'nci maddesinin (ç) bendi hükmüne göre ticaret ve/veya sanayi odasınca rayicin onay işlemi yeni birim fiyatın bir geçerlilik şartı olup ticaret veya sanayi odasınca onaylanmamış rayiçlerin kullanılma imkânı bulunmamaktadır. Çünkü ilgili odalarca yapılacak onay işlemi, rayicin yer ve zaman itibarıyla piyasa değerlerini yansıttığını vurgulayan bir işlem olduğu gibi belirlenen rayicin yeni birim fiyata dayanak teşkil etmesi açısından geçerlilik şartı olarak düzenlenmiştir. Bu bağlamda, Belediye tarafından Şartname'nin 22'nci maddesinin (ç) bendine göre rayiçlerin belirlenmesi yoluna gidilmesi durumunda, Şartname hükmü doğrultusunda yapılan piyasa araştırması neticesinde ortaya çıkan rayiçlerin ilgili odalara onaylatılarak kullanılması mevzuatın amir hükmüdür.

Diğer taraftan ilgili bentte “idarece kabul edilmek şartı” yer aldığından, ilgili odalarca verilen her rayicin gerçek piyasa değerlerini yansıttığının kabul edilmemesi; uygulanan rayicin doğruluğu konusunda gerekli tahkik, inceleme ve karşılaştırmanın idarece yapılması ve bu konudaki sorumluluğun idareye ait olduğu hususunun da gözden kaçırılmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, yapım işlerinde kullanılan rayiçlerin, ticaret ve/veya sanayi odasınca onaylanmış uygulama ayına ait rayiçler yerine onaylanmamış rayiçlerin yeni birim fiyat belirlendiği tespit edilmiştir. (Örneğin; Hakediş ödemelerine ilişkin 04.03.2024 tarih ve 981 no.lu, 02.04.2024 tarih ve 1680 no.lu, 30.04.2024 tarih ve 2064 no.lu ödeme emri belgeleri).

Kamu İdaresinin cevabında; "...Yapım İşleri Genel Şartnamesi Hükümlerine göre yapılan mukayeseli keşif hesaplamalarımızda kullandığımız fiyatlar, cari yıla ait resmi analiz ve rayiçler kullanılarak bunlara işin sözleşmesinde yer alan kırım uygulanması sureti ile hesaplanan analizler ile oluşturulmaktadır.

Mimari tasarım nedeni ile uygulanması gereken veya uygulama aşamasında birim fiyat kitaplarında mevcut rayiçler ile analiz yapılması mümkün olmayan özel imalatlar nedeni ile piyasa fiyat araştırması yapılması zorunluluğu oluşan durumlarda uygulama ve işin getirdiği acil durum şartları altında, fiyatlar alındığı anda, günlük değişen kur fiyatlarından etkilenmemek amacıyla, ivedi olarak işlem yapılmış olup... piyasa fiyat araştırmalarına ait evrakların Ticaret ve Sanayi Odasına onaylatılması sehven unutulmuştur.

Tenkit ve tavsiyeleriniz sonucunda bundan sonraki iş ve işlemler dikkatli bir şekilde yürütülecektir." denilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat uyarınca, Yapım İşleri Genel Şartnamesi'ne göre yapım işi sözleşmelerinde yer almayan ve sonradan yapılmasına gerek duyulan imalat kalemlerine ait yeni birim fiyatların belirlenmesi sırasında kullanılacak rayiçlerin Ticaret ve/veya Sanayi Odasına onaylatılmadan kullanılmaması gerekmektedir.

BULGU 9: Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirlerine Uygun Olmayan Harcamaların Bulunması

Belediyenin basın ve yayın hizmetleri ile temsil, tören, ağırlamaya dair çok çeşitli harcamalarının bulunduğu, bunların bir kısmının Tasarruf Tedbirleri Genelgesi'nde yer alan hükümlere uyulmadan gerçekleştirildiği görülmüştür.

30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Tasarruf Tedbirleri" konulu 2021/14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nde, kamu kaynaklarının maksadına uygun azami tasarruf prensiplerine riayet edilerek kullanılmasının her kamu kurumu ve görevlisi için bir görev ve aynı zamanda bir mecburiyet olduğu belirtilerek, kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarında tasarruf sağlanması, bürokratik işlemlerin azaltılması ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımına ilişkin olarak tasarruf tedbirlerinin alındığı ifade edilmiştir. Genelge'nin "Genel İlkeler" başlıklı bölümünden, kamu kurum ve kuruluşlarının kendi kuruluş mevzuatında belirtilen faaliyet alanları ile doğrudan ilgili olmayan herhangi bir harcama veya taahhütte bulunmayacakları, ihale şartname ve sözleşmelerine alım konusuyla ilgisi olmayan unsurları dahil etmeyecekleri düzenlenmiştir. Aynı Genelge'nin "Basın ve Yayın

Giderleri” başlıklı bölümünde, idare faaliyetlerini tanıtmaya yönelik rapor, kitap, dergi, bülten ve benzeri yayınların basılmayacağı, bu dokümanların hazırlanması ve paylaşımının elektronik ortamda yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Yine aynı Genelgesi’nin “Temsil, Tören, Ağırhlama ve Tanıtım Giderleri” başlıklı bölümünde de uluslararası toplantılar ile millî bayramlar hariç açılış, konferans, seminer, yıl dönümü ve benzeri kutlama ve organizasyonlara ilişkin faaliyetler sebebiyle gezi, kokteyl, yemek ve benzeri davetler tertip edilmeyeceği, hediye verilmeyeceği belirtilmiştir.

17.05.2024 tarih ve 32549 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2024/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Genelgesi’nde ise şu hükümler yer almaktadır:

“Basın ve Yayın Giderleri

İdareyi ve faaliyetlerini tanıtmaya yönelik rapor, kitap, dergi, bülten ve benzeri yayınlar hiçbir şekilde basılmayacak, bu dokümanların hazırlanması ve paylaşımı elektronik ortamda yapılacaktır...

Temsil, Tören, Ağırhlama ve Tanıtım Giderleri

Temsil ve ağırhlama ödenekleri, zorunlu haller dışında kullanılmayacaktır.

Uluslararası toplantılar ile millî bayramlar hariç açılış, konferans, seminer, yıl dönümü ve benzeri kutlama ve organizasyonlara ilişkin faaliyetler nedeniyle gezi, kokteyl, yemek ve benzeri davetler düzenlenmeyecek, hediye verilmeyecek ve diğer adlar altında ödeme yapılmayacaktır.

Yılbaşı ve bayram dönemlerinde kamu görevlileri tarafından gönderilecek tebrik ve kutlama mesajları elektronik ortamda gönderilecek, kamu kurum ve kuruluşlarınca kaynağına bakılmaksızın ajanda, takvim, plaket, hatıra, hediye, eşantıyon ve benzeri malzemelerin alım, basım ve dağıtımı yapılmayacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca mevzuattan kaynaklanan zorunluluklar gereği yapılan veya kurum faaliyetleri ile doğrudan ilgili olan tanıtım giderleri hariç olmak üzere basın ve yayın organlarına ilan-reklam verilmeyecektir.”

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8’inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye

kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu, 32'nci maddesinde; harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumlu olduğu düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, 2024 yılında Belediye Meclis yayınları dışında canlı yayın bedelleri ödendiği, çeşitli festival ve organizasyon harcamaları yapıldığı ve Belediyenin faaliyetlerine yönelik olmayan anket ve kamuoyu yoklaması harcamalarının bütçeden karşılandığı görülmüştür. Ayrıca, basın, tanıtım ve organizasyon hizmet alımlarında ihtiyaçların açık şekilde tespit edilmemesi nedeniyle sözleşmelerin ne şekilde yerine getirildiği belirlenememektedir.

Tablo 10: Organizasyon, Tanıtım ve Anket Harcamaları

İşin Adı	Alım Tarihi	Alımın Türü	Tutarı (KDV Hariç-TL)
İnsan Kaynakları Programı Tanıtım Toplantısı Organizasyonu	24.01.2024	Hizmet	240.000,00
Hafızlık İcazet Yarışması Organizasyonu	30.01.2024	Hizmet	463.900,48
2-3-4 Şubat Tarihleri Arasında Mersin Gazeteciler Cemiyeti'ne Üye 46 Gazeteciye Sivil Havacılık İha-1 Uçuş Eğitiminin Verilmesi, Giderlerinin Belediye Tarafından Karşılanması	6.02.2024	Hizmet	158.999,92
Mersin Akdeniz Spor Yatırımları ve Hizmetleri Araştırması Anketi	02.03.2024	Hizmet	610.000,00
Mersin Akdeniz Gençlik Profili Araştırması Anketi	09.03.2024	Hizmet	610.000,00
Kentsel Dönüşüm ve Yerinde Dönüşüm Çalışmaları Alanında Hizmet Araştırması ve Kamuoyu Yoklaması Anketi	25.03.2024	Hizmet	580.000,00
Belediyenin Kurban Hizmetlerini Tanıtımı	12.06.2024	Hizmet	486.000,00
Akdeniz Belediyesi 3. Esenli Üzüm Festivali Sanatçı ve Organizasyonu	23.07.2024	Hizmet	2.297.500,00
Akdeniz Belediyesi İncir Festivali Sanatçı ve Organizasyonu	12.08.2024	Hizmet	1.410.500,00
Akdeniz Barış ve Kültür Festivali Sanatçı ve Organizasyonu	1.10.2024	Hizmet	2.890.000,00
Belediyenin Düzenlediği Sinema Gösterimi Alan Hazırlıkları, Kurulum ve İkramlıklar Organizasyonu	19.11.2024	Hizmet	598.000,00
Belediyenin Düzenlediği Film Gösterimi Organizasyonu	19.11.2024	Hizmet	609.000,00
28-30 Kasım 2024 Tarihinde Düzenlenen Van Turizm ve Seyahat Fuarında Akdeniz Belediyesinin Stant Konstrüksiyon Kurulumu Alınması	02.12.2024	Hizmet	613.000,00
28-30 Kasım 2024 Tarihinde Düzenlenen Van Turizm ve Seyahat Fuarında Akdeniz Belediyesinin Organizasyonu ve Ulaşımı	02.12.2024	Hizmet	2.485.000,00
Bölgede Tarımın Kalkındırılması, Ulusal ve Uluslararası Arenada Tanıtılması	16.12.2024	Hizmet	1.486.000,00
Bölgede Tarımın Kalkındırılması, Ulusal ve Uluslararası Arenada Tanıtılması	16.12.2024	Hizmet	615.000,00
Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü Tanıtımı	17.12.2024	Mal	591.800,00

Tablo 11: Canlı Yayın Ödemeleri

Yevmiye Tarih	Yevmiye No	Tutarı	Niteliği
08.02.2024	539	120.000,00	Akdeniz Belediyesi 4. Karaduvar Balık Festivali Canlı Yayın Bedeli
13.03.2024	1182	63.600,00	14 Şubat Sevgililer Günü, Öğrencilere Destek Programı Canlı Yayın Bedeli
13.03.2024	1183	180.000,00	Akdeniz Belediyesi Su Sporları Festivali Canlı Yayın Bedeli
13.03.2024	1184	180.000,00	Akdeniz Eğitime Destek Projesinin Tanıtılması Canlı Yayın Bedeli
13.03.2024	1185	180.000,00	Karaduvar Balık Festivali Canlı Yayın Bedeli
01.04.2024	1636	12.000,00	İnsan Kaynakları Eğitim Tanıtımı Programı Canlı Yayın Bedeli
01.04.2024	1640	12.000,00	Karaduvar Balık Festivali Canlı Yayın Bedeli
01.04.2024	1643	12.000,00	Yaparak Yaşayarak Öğrenme Merkezi Açılış Töreni Canlı Yayın Bedeli
15.04.2024	1751	12.000,00	Esenli Mahallesi Halk Buluşması Canlı Yayın Bedeli
15.04.2024	1752	12.000,00	Kazanlı Mahallesi Gezisi Canlı Yayın Bedeli
15.04.2024	1753	12.000,00	Seçim 2024 Programı Canlı Yayın Bedeli
15.04.2024	1755	12.000,00	Atma Dönüştür Tasarla Yapıştır Canlı Yayın Bedeli
15.04.2024	1757	12.000,00	Konser Canlı Yayın Bedeli
15.04.2024	1758	12.000,00	Çankaya İlkokulu Restorasyon Canlı Yayın Bedeli
15.04.2024	1760	12.000,00	Çiçek Pasajı Esnaf Gezisi Canlı Yayın Bedeli
15.04.2024	1761	12.000,00	Şevket Sümer Mahallesi Esnaf Gezisi Canlı Yayın Bedeli
15.04.2024	1762	12.000,00	Karaduvar Esnaf Gezisi Canlı Yayın Bedeli
02.08.2024	3531	24.000,00	3.Esenli Üzüm Festivali Canlı Yayın Bedeli
17.09.2024	4174	18.000,00	Akdeniz Belediyesi Stratejik Plan Çalıştayı Canlı Yayın Bedeli
17.09.2024	4175	18.000,00	Stratejik Plan Çalıştayı Canlı Yayın Bedeli
17.09.2024	4179	24.000,00	İncir Festivali Canlı Yayın Bedeli
17.09.2024	4180	24.000,00	İncir Festivali Canlı Yayın Bedeli
02.10.2024	4443	54.000,00	21-22 Eylül Barış ve Kültür Festivali Canlı Yayın Bedeli

Kamu İdaresinin cevabında; bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak, bundan sonra Belediye basın ve yayın hizmetleri ile tören ağırlamaya dair Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirleri Genelgesine uygun olmayan harcamaların yapılmaması hususuna özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirleri Genelgesine uygun olmayan harcamaların yapılmaması hususuna dikkat edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Bazı Gelir Kalemlerinin Tahakkuk Tahsilat Oranının Düşük Seviyede Gerçekleşmesi

Kurumun 2024 yılı gelirlerinin incelenmesi sonucunda, tahakkuku yapılan bazı gelir kalemlerinin tahsilat oranlarının düşük olduğu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesi ile belediye başkanına, belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye

teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak ile belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek yetkisi verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Gelirlerin toplanması sorumluluğu” başlıklı 38’inci maddesinde “Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.” denilmektedir.

Aynı Kanun’un “Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61’inci maddesinde ise muhasebe yetkilisine gelirlerin ve alacakların tahsili görevi verilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un, “Ödeme zamanı ve önce ödeme” başlıklı 37’nci maddesinde; amme alacaklarının hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödeneceği, hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının ise Maliye Vekâletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödeneceği ifade edilmiştir.

Kanun’un “Ödeme emri” başlıklı 55’inci maddesinde; “Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir ödeme emri ile tebliğ olunur. Ödeme emrinde borcun asıl ve ferilerinin mahiyet ve miktarları, nereye ödeneceği, müddetinde ödemediği veya mal bildiriminde bulunmadığı takdirde borcun cebren tahsil ve borçlunun mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile tazyik olunacağı, gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu takdirde hapis ile cezalandırılacağı kayıtlı bulunur. Ayrıca, borçlunun 114’üncü maddedeki vazifeleri ve bu vazifeleri yerine getirmede olduğu takdirde hakkında tatbik edilecek olan ceza bu ödeme emrinde kendisine bildirilir...” denilmektedir.

Aynı Kanun’un “Cebren tahsil ve şekilleri” başlıklı 54’ncü maddesinde, ödeme müddeti içinde ödenmeyen alacağın, amme borçlusundan borcuna yetecek miktardaki malı haczedilerek tahsil edileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, tahakkuk etmiş amme alacaklarının vadesinde ödenmemesi durumunda 7 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir “ödeme emri” düzenlenerek tebliğ edilmelidir. Düzenlenen ödeme emrinde kişiye, borcunu zamanında ödemez veya mal bildiriminde bulunmazsa borcunun cebren tahsil edileceği ve mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek

üzere hapis ile cezalandırılacağı bildirilmelidir. Ödeme emri üzerine hala ödeme yapılmamış ise haciz varakası düzenlenmeli ve haciz işlemlerine başlanmalıdır.

Belediyelerin 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97'nci maddesine göre belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre tahsil edecekleri ücret gelirleri, kiraya verilen gayrimenkullere ait kira gelirleri ile sözleşme, haksız fiil ve haksız iktisaptan kaynaklanan alacakları için genel esaslara göre işlem yapılır. Bunlar hakkında 6098 sayılı Borçlar Kanunu ile 2004 sayılı İcra-İflas Kanunu hükümleri geçerlidir. Bu durumda belediyelerin 6183 sayılı Kanun kapsamına girmeyen alacakları için hukuk birimleri aracılığıyla icra dairelerine başvurması gerekmektedir.

Yukarıda anılan Kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde üst yönetici ve muhasebe yetkilisine gelirlerin toplanması konusunda birtakım sorumluluklar yüklenmiş olmasına rağmen, önceki yıldan devir, cari yıl tahakkuk ve tahsilat oranları incelendiğinde, kurumun toplam tahsilatının bazı gelir kalemlerinde düşük oranda gerçekleştiği görülmüştür.

Çeşitli gelir kalemlerinin tahakkuk ve tahsilat tutarları ile tahsilat oranlarına ilişkin tabloya aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 12: Tahakkuk-Tahsilat Oranı

Gelir Türü	Devreden Gelir Tahakkuku	2024 Yılı Tahakkuku	Toplam Tahakkuk	2024 Yılı Net Tahsilatı	Gelecek Yıla Devreden Tahakkuk	Tahsil Oranı %
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	31.402.520,64	109.977.545,68	141.380.066,32	95.192.686,09	46.155.854,83	67,33
Mülkiyet Üzerinden Alınan Diğer Ver.	31.402.520,64	109.977.545,68	141.380.066,32	95.192.686,09	46.155.854,83	67,33
Bina Vergisi	27.465.213,25	99.969.272,25	127.434.485,50	85.766.661,73	41.639.264,37	67,3
Arsa Vergisi	3.496.498,17	8.715.922,38	12.212.420,55	8.501.265,43	3.710.471,12	69,61
Arazi Vergisi	440.809,22	1.292.351,05	1.733.160,27	924.758,93	806.119,34	53,35
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Ver.	15.513.594,54	118.473.275,46	133.986.870,00	106.207.760,05	27.751.617,04	79,26
Dahilde Alınan Diğer Mal ve Hizmet Vergileri	14.716.530,65	37.593.302,75	52.309.833,40	25.316.517,99	26.965.822,50	48,39
İlan ve Reklam Vergisi	1.414.685,11	633.430,54	2.048.115,65	528.664,93	1.518.204,72	25,81
Biletle Girilmeyen Yerlere Ait Eğlence Vergisi	37.198,83	25.357,60	62.556,43	14.358,80	48.197,63	22,95
Konutlara Ait Çevre Temizlik Vergisi	993.524,24	314.807,47	1.308.331,71	426.307,33	880.801,03	32,58
İşyeri ve Diğer Şekillerde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi	12.268.212,47	36.619.707,14	48.887.919,61	24.347.186,93	24.515.709,12	49,8
İşgal Harcı	217.850,68	303.357,00	521.207,68	286.315,46	234.892,22	54,93
İşyerlerine Ait Bina İnşaat Harcı	206.981,35	702.268,00	909.249,35	702.268,00	206.981,35	77,23
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	1.715,15	2.726,14	4.441,29	3.377,46	1.063,83	76,04
Kaldırılan Vergi Artıkları	1.715,15	2.726,14	4.441,29	3.377,46	1.063,83	76,04
Kaldırılan Vergi Artıkları	1.715,15	2.726,14	4.441,29	3.377,46	1.063,83	76,04
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	5.343.613,38	14.730.855,84	20.074.469,22	13.795.846,71	6.240.202,51	68,72
Kira Gelirleri	5.209.531,69	8.451.093,47	13.660.625,16	7.567.082,34	6.093.542,82	55,39
Taşınmaz Kiraları	5.209.531,69	8.451.093,47	13.660.625,16	7.567.082,34	6.093.542,82	55,39

Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri	4.222.292,79	4.421.603,02	8.643.895,81	3.451.423,42	5.192.472,39	39,92
Konutlara Ait Çevre Temizlik Vergisinden Alınan Büyükşehir İlçe Belediyesi Payı	9.156.609,37	16.871.604,52	26.028.213,89	6.043.005,70	19.985.208,19	23,21
Diğer Paylar	2.518.552,94	10.243.928,31	12.762.481,25	2.852.342,42	9.909.736,74	22,34
Diğer Paylar	2.518.552,94	10.243.928,31	12.762.481,25	2.852.342,42	9.909.736,74	22,34
Para Cezaları	24.164.581,90	30.125.378,73	54.289.960,63	32.097.600,29	21.959.775,51	59,12
İdari Para Cezaları	19.286.126,13	1.973.827,92	21.259.954,05	5.837.816,85	15.422.137,20	27,45
Diğer İdari Para Cezaları	19.286.126,13	1.973.827,92	21.259.954,05	5.837.816,85	15.422.137,20	27,45
Vergi Cezaları	4.878.455,77	28.151.550,44	33.030.006,21	26.259.783,07	6.537.638,31	79,5
7256 sayılı Kanun Kapsamında Yİ-ÜFE Tutarı	1.749,94	-39,96	1.709,98	8,73	1.701,25	0,51
7256 sayılı Kanun Kapsamında Katsayı Tutarı	1.290,08	-43,28	1.246,80	15,87	1.230,93	1,27
7326 sayılı Kanun Kapsamında Yİ-ÜFE Tutarı	80.431,92	-68,08	80.363,84	63.811,38	16.552,46	79,4
7326 sayılı Kanun Kapsamında Katsayı Tutarı	63.622,06	-107,18	63.514,88	49.325,03	14.189,85	77,65
7440 sayılı Kanun Kapsamında Yİ-ÜFE Tutarı	401.704,19	-62.943,47	338.760,72	131.521,16	207.239,56	38,82
7440 sayılı Kanun Kapsamında Katsayı Tutarı	1.201.333,82	-48.580,88	1.152.752,94	350.997,34	801.755,60	30,44
Diğer Vergi Cezaları	2.673.903,68	11.002.398,94	13.676.302,62	8.512.070,59	5.040.856,03	62,23
Diğer Çeşitli Gelirler	25.998.535,09	28.344.216,84	54.342.751,93	13.237.378,74	41.105.373,19	24,35
Diğer Çeşitli Gelirler	25.998.535,09	28.344.216,84	54.342.751,93	13.237.378,74	41.105.373,19	24,35

İdare vevabında, bulguya iştirak etmiş olup toplam 17.722.266,82 TL olan tahakkuktan 8.683.595,85 TL tutarında tahsilatın yapıldığı, kalan 9.038.670,97 TL tutarın ise haciz işlemlerinin devam etmekte olduğu belirtilmiştir.

Tahsilat oranlarının düşük seviyede gerçekleşmemesi için tahsil ve takip hususunda mevzuat hükümleri doğrultusunda hareket edilmesi ve gerekli icra takibi işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 11: Ön Ödeme Usulünün Mevzuata Aykırı Bir Şekilde Kullanılması

Belediyenin bazı işlemlerinde, ivedi ve acele olmayan ihtiyaçlar için avans verilerek ödeme yapıldığı ve mevzuat hükümlerine uyulmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ön ödeme" başlıklı 35'inci maddesinin 1'inci fıkrasında; harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödemenin yapılabileceği, verilecek avansın üst sınırlarının da Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda gösterileceği hükme bağlanmıştır.

Söz konusu hüküm doğrultusunda, 2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun (İ)

cetvelinde avansların üst limitleri gösterilmiştir. Buna göre, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçelerin, yapım işleri mal ve hizmet alımlarında kullanabileceği avans limiti 8.600 TL olarak belirlenmiştir.

Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ise ön ödeme şekillerini, devir ve mahsup işlemlerini, yapılacak ön ödemelerin idareler ve gider türleri itibarıyla miktar ve oranlarının tespitini, mutemetlerin görevlendirilmesini ve diğer işlemlere ilişkin usul ve esasları ayrıntılı bir biçimde düzenlemektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde ise hangi durumlar için avans verilebileceği sınırlı olarak belirlenmiştir. Sayılan durumlar dışında avans verilmesi mümkün değildir.

Anılan hükümlere göre; avans şeklinde ödeme istisnai ve belli şartlarda kullanılması gereken bir ödeme yöntemi olup, sürekli bir ödeme yöntemi değildir. Giderin ilgili kanunlarda öngörülmüş olması, gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi ve zorunlu bir gider olması, ilgili bütçe tertibinde yeterli ödeneğin olması durumunda avans şeklinde ödeme gerçekleştirilebilir. Bir giderin ivedi ve zorunlu olarak değerlendirilebilmesi için ihtiyacın giderilmemesi durumunda kamu hizmetinin aksaması gerekmektedir. Bu ödeme yönteminin ivedi ve zorunlu olmayan giderler için kullanılması harcamaların ön mali kontrol ve diğer kontrollere tabi tutulmadan yapılmasına sebep olacaktır.

Ayrıca, ön ödeme usul ve esaslarına ilişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin (Sıra No: 55) 3'üncü maddesinin (b) bendinde, ön ödeme yapılacak giderin, gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderlerden olması gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, bazı giderlerin gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderlerden olmadığı halde avans şeklinde ödeme ile karşılandığı ve limitlerin üzerinde avans verdiği tespit edilmiştir. Mevzuatta sayılan niteliklerde olmayan ve limit üstü yapılan ön ödemeler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 13: Mevzuatta Belirlenen Usule Uyulmadan ve Limit Üstü Yapılan Ön Ödemeler

Yevmiye Tarih	Yevmiye No	Tutarı	Açıklama
03.01.2024	31	100.000,00	Avans
03.01.2024	32	65.000,00	Avans
05.02.2024	472	209.160,00	DMO aracılığıyla dağıtılacak olan "Hoş geldin Bebek projesi" malzemeleri ödemesi

24.05.2024	2503	30.000,00	İçel Sanat Kulübü “3. Mizah Günleri” için katkı ödemesi avansı
12.06.2024	2840	1.996.895,32	DMO Aracılığı ile çöp konteyneri alımı
18.07.2024	3311	500.000,00	Belediyece düzenlenecek “3. Esenli Üzüm Festivali” için avans kredi ödemesi
16.08.2024	3696	49.000,00	Avans
30.01.2024	378	65.000,00	Muhtarlık faturaları ödemesi- Hizmet alımları kredisi
02.02.2024	450	65.000,00	Muhtarlık faturaları ödemesi- Hizmet alımları kredisi
19.04.2024	1882	65.000,00	Muhtarlık faturaları ödemesi- Hizmet alımları kredisi
30.04.2024	2042	65.000,00	Muhtarlık faturaları ödemesi- Hizmet alımları kredisi
31.05.2024	2640	65.000,00	Muhtarlık faturaları ödemesi- Hizmet alımları kredisi
02.07.2024	3074	65.000,00	Muhtarlık faturaları ödemesi- Hizmet alımları kredisi
02.08.2024	3543	65.000,00	Muhtarlık faturaları ödemesi- Hizmet alımları kredisi
05.09.2024	3991	70.000,00	Muhtarlık faturaları ödemesi- Hizmet alımları kredisi
01.11.2024	4928	70.000,00	Muhtarlık faturaları ödemesi- Hizmet alımları kredisi
04.12.2024	5582	130.000,00	Muhtarlık faturaları ödemesi- Hizmet alımları kredisi
12.12.2024	5754	49.000,00	Avans

Kamu İdaresinin cevabında, bulguda tespit edilen hususa ilişkin olarak, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödemeler yapıldığı ve Kanun'da gösterilen üst sınıra dikkat edilmeye çalışıldığı belirtilmiştir. Ayrıca, bulguda yer alan tablodaki ön ödemelerin niteliklerine ilişkin açıklama yapılmış ve bundan sonra yapılacak ön ödemelerde, ilgili mevzuata uygun işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat uyarınca, İdarenin avans verilmesini gerektiren şartlarda, limitler dahilinde ön ödeme usulünü kullanması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Tapuda Kayıtlı Taşınmazlar ile Muhasebe Kayıtlarının Uyumlu Olmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2024 yılında bulgu yazıldı